

CIRKULÄR 15:7

Ekonomi och styrning
Ekonomisk analys
Måns Norberg m.fl.
EJ

Kommunstyrelsen
Ekonomi/finans

Budgetförutsättningar för åren 2015–2018

I detta cirkulär presenterar vi:

- Ny skatteunderlagsprognos
- Kommunal verksamhet, sammanvägt prisindex
- Befolkningsstatistik per 31/12 2014
- Nya instruktioner till modellen Skatter & bidrag

Jämfört med den prognos vi presenterade i december (cirkulär 14:59) är prognosen för arbetade timmar reviderad. Vi har också reviderat vår prognos för sjukpenning och pensionsinkomster. Sammantaget innebär vår nya bedömning en viss nedrevidering av skatteunderlagets utveckling 2014–2015 och en lite större upprevidering av 2016.

Ingen ny makroprognos

Inför denna skatteunderlagsprognos har en ny bedömning endast gjorts av arbetade timmar och priser. Därutöver har vi beaktat ny information om lönesumma och pensioner samt sjuk- och föräldraförsäkring, men den samhällsekonomiska bilden i övrigt överensstämmer med den som presenterades i *Ekonomirapporten. December 2014* och sammanfattades i cirkulär 14:59.

Tabell 1. Nyckeltal för den svenska ekonomin

Procentuell förändring om inte annat anges

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
BNP*	1,3	1,9	2,9	3,2	2,3	1,9
Sysselsättning, timmar*	0,4	1,7	1,3	1,6	0,7	0,4
Timlön, nationalräkenskaperna	2,0	2,0	3,0	3,2	3,4	3,5
Timlön, konjunkturlönestatistiken	2,5	2,8	3,0	3,2	3,4	3,5
Konsumentpris, KPIX	0,5	0,2	0,4	1,4	1,7	1,9
Konsumentpris, KPIF	0,9	0,5	0,9	1,6	1,8	2,0
Konsumentpris, KPI	0,0	-0,2	0,2	1,6	2,9	3,1
Realt skatteunderlag**	1,5	1,6	2,4	1,8	1,5	1,2

*Kalenderkorrigerad utveckling. **Korrigerat för regeländringar.

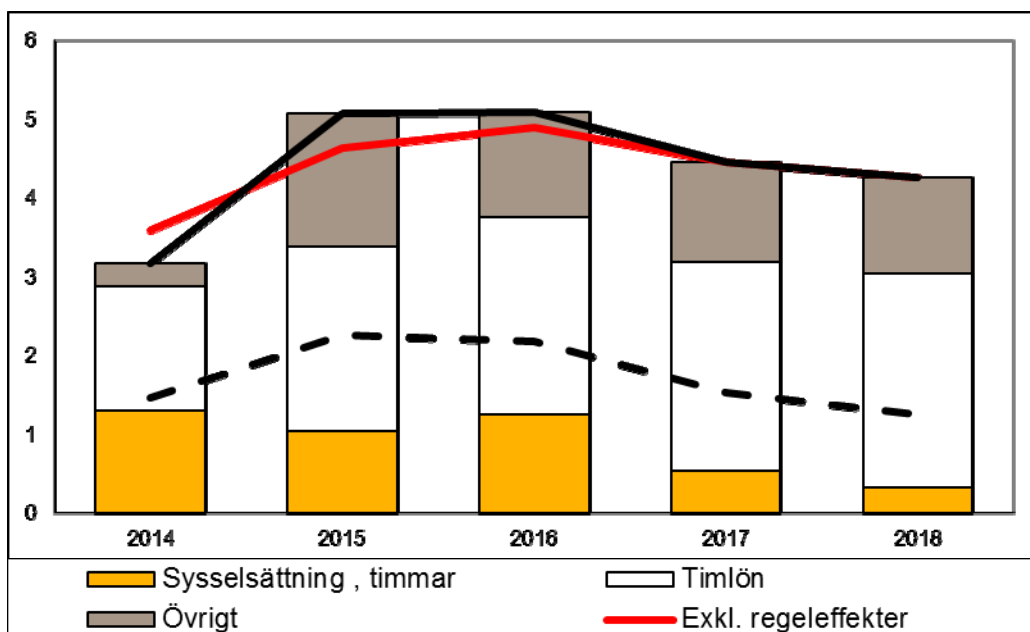
God skatteunderlagstillväxt

Under 2014 steg antalet arbetade timmar i ekonomin betydligt mer än 2013 samtidigt som den automatiska balanseringen av inkomstanknutna pensioner höll tillbaka pensionsinkomsterna. Det resulterade i att skatteunderlaget växte i samma takt som året innan exklusive effekter av regelförändringar.

Arbetade timmar ger ett stort bidrag till skatteunderlagstillväxten även i år, se diagram 1. Tack vare tilltagande löneökningar och en snabb utveckling av pensionsinkomsterna skjuter skatteunderlaget fart och visar det största ökningstalet sedan 2008. Nästa år fortsätter den konjunkturella återhämtningen med ytterligare ökning av antalet arbetade timmar, stigande timlöner och tilltagande pensionsinkomster. Det motverkas visserligen av minskade arbetslöshetsersättningar och en snabbare ökning av grundavdragen, men skatteunderlaget växer ändå i samma höga takt.

Diagram 1. Skatteunderlagstillväxt och bidrag från vissa komponenter

Procent respektive procentenheter

Källa: Skatteverket och SKL.

Skatteunderlaget fortsätter växa med god men avtagande fart perioden ut. Att ökningstakten avtar beror främst på att arbetade timmar inte längre ökar i samma utsträckning i och med att konjunkturuppgången beräknas övergå till en situation med ekonomi i balans under 2016.

Revideringar jämfört med decemberprognosen

Till följd av den oväntat svaga utvecklingen av lönesumma och sysselsättning i slutet av förra året har vi reviderat ner arbetade timmar 2014 jämfört med den prognos vi presenterade i december (cirkulär 14:59).

Tabell 2. Olika skatteunderlagsprognoser

Procentuell förändring

	2014	2015	2016	2017	2018	2013–2018
SKL, feb	3,2	5,1	5,1	4,5	4,3	24,1
Reg, jan	2,9	5,1	5,5	5,8	4,8	26,6
ESV, jan	2,8	4,7	4,4	4,7	4,5	23,0
SKL, dec	3,3	5,2	4,7	4,5	4,2	23,8

Källa: Ekonomistyrningsverket, regeringen, SKL.

Vi har också reviderat upp utvecklingen av sjukpenninginkomsten. Totalt sett för hela perioden medför det en upprevidering av skatteunderlaget med ett par tiondels procentenheter. Vi har också justerat ner vår bedömning av prisutvecklingen, framförallt 2015–2016. Den nya bedömningen medför något större ökning av pensionsinkomsterna år 2018. Sammantaget innebär vår nya bedömning en viss nedrevidering av skatteunderlagets utveckling 2014–2015 och en lite större upprevidering av 2016, se tabell 2.

Jämförelse med regeringens och ESV:s prognos

Vår prognos visar starkare skatteunderlagstillväxt än regeringens och ESV:s bedömningar i början av perioden men långsammare längre fram. Huvudförklaringen är att SKL förutser stora ökningarna av arbetade timmar 2015 och 2016 då arbetsmarknaden väntas nå konjunkturrell balans, varefter sysselsättningsökningen avtar. Regeringens och ESV:s bedömningar bygger på en mer utdragen återhämtning där balans på arbetsmarknaden nås vid en senare tidpunkt. I deras kalkyler är sysselsättningsuppgången i början av perioden inte lika stark som i SKL:s, medan det blir tvärtom längre fram.

Slutavräkningar 2014–2015

Slutavräkning 2014

Enligt Rådet för kommunal redovisning, Rekommendation 4:2, ska det bokas upp en preliminär avräkning för innevarande års skatteintäkter i bokslutet. Avräkningen ska enligt rekommendationen beräknas utifrån SKL:s skatteunderlagsprognos i december.

Regeringen fastställde uppräkningsfaktorerna för 2013 och 2014 till 3,9 procent respektive 2,7 procent i Budgetpropositionen för år 2014. Slutligt utfall för 2013 blev 3,4 procent och vår prognos i december 2014 visade på en ökning av skatteunderlaget med 3,3 procent för 2014. Med den bedömningen uppgick rekommenderad uppbokning i bokslut 2014 till 7 kronor per invånare den 1.11.2013.

SKL:s prognos enligt detta cirkulär visar en ökning av skatteunderlaget med 3,2 procent för 2014. Med denna lägre uppräkning uppgår prognosen för avräkningen 2014 till –33 kronor, vilket medför en korrigerings på –40 kronor per invånare 1.11.2013 jämfört med bokslut 2014.

Slutavräkning 2015

Regeringens fastställda uppräkningsfaktorer för 2014 och 2015 uppgår till 3,3 procent respektive 4,6 procent, enligt regeringsbeslut. SKL:s prognos innebär en högre uppräkning vilket gör att vår prognos på slutavräkningen 2015 blir positiv, 160 kronor per

invånare den 1.11.2014. Jämfört med vår prognos i december (cirkulär 14:59) är det dock en försämring med 81 kronor per invånare.

Disponering av resultatutjämningsreserven

Enligt kommunallagen får medel från en resultatutjämningsreserv (RUR) användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. När detta får göras måste framgå av de egna riktlinjerna för god ekonomisk hushållning. Ett sätt att avgöra om RUR får disponeras är att jämföra utvecklingen av det årliga underliggande skatteunderlaget för riket med den genomsnittliga utvecklingen de senaste tio åren. Med en sådan tillämpning får reserven användas om det årliga värdet väntas understiga det tioåriga genomsnittet. Med vår nuvarande prognos är det möjligt 2014. En annan förutsättning är att medlen från RUR ska täcka ett negativt balanskravsresultat.

Tabell 3. Rikets underliggande skatteunderlagsutveckling; tioårigt genomsnitt samt årlig utveckling

Förändring i procent per år

	2014	2015	2016	2017	2018
Snitt 10 år	3,9	3,9	4,0	4,0	3,9
Årlig	3,6	4,6	4,9	4,5	4,3
Differens	-0,3	0,7	0,9	0,4	0,3

Källa: Skatteverket och SKL.

Regleringsbidrag/avgift

Förbundet har gjort en bedömning av regleringsposten i den kommunalekonomiska utjämningen för åren 2015 till 2018 (tabell 4 och 5). Förändringar sedan senaste bedömningen beror på vår skatteunderlagsprognos, som påverkar omslutningen i inkomstutjämningen.

Tabell 4. Prognos över regleringsbidrag/avgift 2015 till 2018

Miljoner kronor

	2015	2016	2017	2018
Inkomstutjämning, netto (+)	60 409	63 732	66 600	69 465
Strukturbidrag (+)	1 916	1 937	1 958	1 976
Införandebidrag (+)	778	173	48	0
Summa inkomster för kommunerna (1)	63 084	65 843	68 606	71 441
Ramanslag (-) (Utgift för staten) (2)	62 707	62 113	63 476	64 253
Differens → Regleringspost (2)-(1)	-377	-3 729	-5 130	-7 187

Tabell 5. Prognos över regleringsbidrag/avgift 2015 till 2018

Kronor per invånare

	2015	2016	2017	2018
Inkomstutjämning, netto (+)	6 204	6 472	6 692	6 916
Strukturbidrag (+)	197	197	197	197
Införandebidrag (+)	80	18	5	0
Summa inkomster för kommunerna (1)	6 478	6 687	6 894	7 113
Ramanslag (-) (Utgift för staten) (2)	6 440	6 308	6 378	6 397
Differens → Regleringspost (2)-(1)	-39	-379	-515	-716

Kommunal verksamhet, sammanvägt prisindex

I våra kalkyler beräknas kommunernas verksamhetskostnader både i löpande och fasta priser. Den årliga förändringen av kostnaderna i fasta priser kallas också verksamhetens volymförändring. Volymförändring utgörs alltså av skillnaden mellan förändring i löpande pris och prisförändringar på arbetskraft (löneökningar) och annan förbrukning. I tabellen nedan redovisas vår senaste bedömning av prisförändringar under perioden 2013–2018. Syftet med uppgifterna är att göra det möjligt för kommuner att räkna om från löpande till fasta priser, t.ex. i budgetarbetet, med samma förutsättningar som används i SKL:s kalkyler.

Tabell 6. Prisindex för kommunal verksamhet (PKV)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Arbetskraftskostnader*	2,7	2,7	2,8	3,0	3,2	3,3
Övrig förbrukning	1,1	1,4	1,6	2,2	2,4	2,6
Prisförändring	2,2	2,3	2,4	2,7	3,0	3,1

*Inklusive förändringar i arbetsgivaravgifter och kvalitetsjustering.

Prisförändringen på arbetskraft innevarande år är SKL:s prognos för timlöneökningarna för anställda i kommunerna inklusive kända förändringar av lagstadgade och avtalsenliga avgifter. Bedömningen för kommande år baserar sig på timlöneutvecklingen för hela arbetsmarknaden enligt SKL:s prognos, och beslutade förändringar av arbetsgivaravgifterna. Det sker en kontinuerlig ökning av kvaliteten på arbetsinsatsen, bland annat till följd av högre utbildningsnivå, och därmed höjda löner. Vi betraktar denna kvalitetsökning som en volymförändring och inte som en prisförändring, därför justeras timlöneökningarna ned med en uppskattning av kvalitetsökningen.

Priset på övrig förbrukning utgörs av en sammanvägning av vår prognos för KPIX, dvs. konsumentprisindex exklusive räntekostnader för egna hem, och en uppskattad löneandel. Lönekostnader respektive övriga prisförändringar vägs med sina respektive vikter i totalkostnaderna.

Befolkningsuppgifter per 31.12.2014

Den 19 februari publicerade SCB befolkningsuppgifter per den 31 december 2014. Dessa uppgifter kommer senare i år att användas vid beräkningar av prognos och utfall av kostnadsutjämnningen 2016. Beräkningarna enligt detta cirkulär påverkas *inte* av befolkningsuppgifterna om kommunen själv inte gör en prognos på kostnadsutjämnningen för år 2016 i modellen Skatter och bidrag. Dessa uppgifter används i modellen som befolkning per den 1.1.2015. Uppgifterna finns på SCB:s webbplats, http://www.scb.se/sv_/Hitta-statistik/Statistik-efter-amne/Befolkning/Befolkningens-sammansattning/Befolkningsstatistik/.

Kommunvisa beräkningar av skatter och bidrag 2015–2019

I samband med varje uppdatering av våra beräkningar publiceras ”Prognosunderlag K 2015–2019” på vår webbplats på nedanstående länk:

<http://www.skl.se/web/Skatteunderlagsprognos.aspx>

Genom att i Excel-filen skriva in den egna kommunkoden, får man beräkningar och bakgrundsuppgifter för sin kommun.

I prognosunderlaget redovisas kommunvisa beräkningar av skatter och statsbidrag för åren 2015–2019. Från och med det år ett bidrag övergår från att vara riktat till att bli generellt inordnas motsvarande belopp i prognosunderlaget. Från och med 2012 redovisas även intäkter från fastighetsavgiften i prognosunderlaget. Fastighetsavgiften påverkas inte av våra skatteunderlagsprognoser.

Skillnader jämfört med förra beräkningen (cirkulär 15:3) beror på:

- Ny skatteunderlagsprognos

Beräkningarna bygger i övrigt på 2015 års skattesatser samt att befolkningen i varje kommun utvecklas i takt med riksprognosen.

Gör kommunens egen intäktsprognos åren 2015–2019 med hjälp av modellen ”Skatter & bidrag”

Med hjälp av modellen kan du se kommunens intäkter efter olika antaganden om:

- Skattesats
- Antal invånare och åldersstruktur i den egna kommunen
- Skatteunderlagsutvecklingen i den egna kommunen
- Skatteunderlag i riket

Du får också en ökad förståelse för hur utjämningsystemets olika delar påverkas av förändringar i befolkningen och av skatteunderlagets utveckling i riket. Vi informerar kontinuerligt i våra cirkulär om hur ändrade förutsättningar ska föras in i modellen.

Modellen är endast tillgänglig för dig som ansvarar för kommunernas ekonomi- eller finansfunktion. Priset är 1 750 kronor.

Kommuner som inte haft modellverktyget under 2014 gör beställningen via vår beställningsblankett. Beställningsblanketten kan hämtas från vår webbplats skl.se under område Ekonomi (under Ekonomi, juridik, statistik), Budget och planering, Skatter & bidrag, kommuner. **Spara den först på Din dator innan Du fyller i den!**

Blanketten kan sedan e-postas till mans.norberg@skl.se.

Kurs i utjämningsystemet och modellen ”Skatter & Bidrag”

Ett fåtal platser kvar!!! För nytilkomna användare erbjuder vi onsdagen den 18 mars årets första kurs i *utjämningsystemet och modellen Skatter & bidrag*. Förmiddagen ägnas åt en genomgång av utjämningsystemets grunder plus eventuella aktuella frågor med koppling till systemet.

Eftermiddagen vigs åt modellen Skatter & bidrag, med praktiska övningar och möjlighet till att arbeta med egna frågor med stöd/handledning.

Plats Lexicon, Klarabergsviadukten 70, Stockholm

När Onsdagen den 18 mars, kl. 09:30–16:00

Preliminärt program

Vid ankomst: Kaffe och smörgås (från ca 09.00)

09.30–12.00 Utjämningsystemet

12.00–13.00 Lunch

13.00–16.00 Modellverktyget ”Skatter & bidrag”

Kostnad: 1 800 kr per person inklusive lunch, men exklusive moms.

Anmälan: via e-post till Birgitta Westlund (birgitta.westlund@skl.se) eller tfn 08-452 77 53 senast den 1 mars. Platsantalet är begränsat. Ange särskilt fakturaadressen.

Mer information om kursens innehåll kan du få av Måns Norberg, kontaktuppgifter finns längre ned.

Uppdatering av modellen ”Skatter & bidrag”

Kommuner som använder den förenklade uppdateringen laddar ner filen:

- Uppdateringsfil-15007nr1.xls

från sidan www.skl.se/modellensob. Följ sedan instruktionerna i filen eller manualen, för att uppdatera modellen efter förutsättningarna i detta cirkulär.

Kommuner som uppdaterar modellen manuellt behöver göra nedanstående förändringar i **blad 2 Indatabladet**. Först måste bladets skydd tas bort. Lösenordet är ”kommun”.

- Skriv in SKL:s skatteunderlagsprognos i cellerna B9 till G9. Beloppen syns i tabell 2, första raden. Värdet för 2019 kan sättas till 4,0.
- Skriv in beloppen för inkomstutjämningsbidraget netto åren 2016 till 2019 i cellerna D35–G35. Beloppen är: 63732,494; 66599,820; 69464,551; 72242,016
- Skriv in ny prognos för konsumentprisindex i cellerna B55–G55. Värdet finns i tabell 1, rad 7. Värdet för 2019 kan sättas till 2,9.
- Skriv in befolkningsuppgifter per 31/12 2014 (1/1 2015) för kommunen i cellerna C71–C79. Formlerna ska skrivas över. Uppgifterna finns i en separat fil som finns på vår webbplats: skl.se Ekonomi, juridik, statistik–Ekonomi–Budget och planering – Skatter och bidrag Kommuner – [Folkmängdssiffror per den 1 januari](#) – [Befolkningen per den 1 januari 2015](#). Selektera fram din kommuns värden och kopiera in dessa i modellen (*som värden*).

Dessutom måste följande ändringar göras i **blad 1 Totala intäkter**:

- Skriv in SKLs prognos över korrigerad avräkning på 2014 års inkomster i cell H28 (–40 kr/inv.).
- Skriv in SKLs prognos över avräkningen på 2015 års inkomster i cell H30 (160 kr/inv.).

Dessutom måste följande ändringar göras i **blad 4 Kostnadsutjämnings**:

- Skriv in befolkningsuppgifter per 31/12 2014 för RIKET i cellerna C68–C76. Uppgifterna finns i samma fil som de kommunvisa uppgifterna, se ovan.

Efter att ha gjort ändringen *bör skyddet återinföras* genom att man på menyn Verktyg väljer Skydd/Skydda blad och på frågan om lösenord återigen skriver in ordet "kommun".

Information om tidpunkter under 2015

Aktuella datum finns på vår webbplats under Ekonomi, juridik, statistik. Klicka på Ekonomi. Länk till sidan **Ekonomikalendern** finns en bit ner på sidan, under rubriken Läs vidare.

Har du aktiverat prenumeration från vår webbplats? För att säkert få alla våra nyheter, gå in på skl.se och välj Prenumerera på webbinnehåll. Länken ligger i den grå sidfoten längst ner på sidan.

Under vårt område Ekonomi (under Ekonomi, juridik, statistik) finns de senaste uppdaterade cirkulären tillgängliga och där presenteras löpande nyheter mellan cirkulären.

Frågor om detta cirkulär kan ställas till Måns Norberg (modellen Skatter & bidrag) 08-452 77 99, Bo Legerius (skatteunderlaget) 08-452 77 34, och Per Sedigh (sammanvägt prisindex kommunal verksamhet) 08-452 77 43.

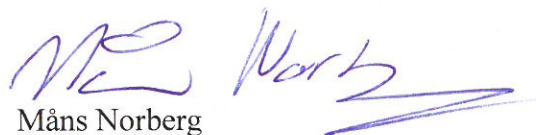
Alla kan nås via e-post på mönstret: fornamn.efternamn@skl.se.

SVERIGES KOMMUNER OCH LANDSTING

Avdelningen för ekonomi och styrning
Sektionen för ekonomisk analys

Jessica Bylund

Måns Norberg

Bilaga

"Prognosunderlag-K-2015-2019-15007.xls", finns på vår webbplats via nedanstående länk:

<http://www.skl.se/web/Skatteunderlagsprognos.aspx>